

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง The Development of Local Curriculum of Bantham Heritage for Bantham Prachabamrung School

น้ำฝน กันมา
Namfon Gunma

Article History
Received : August 6, 2019
Revised : February 27, 2020
Accepted : February 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง 2) ศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตร และ 3) ศึกษาผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเมื่อผ่านการเรียนรู้ ตามหลักสูตรมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 9 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 64 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่แบบประเมินความถูกต้อง และแบบประเมินความเป็นไปได้ แบบประเมินสำหรับผู้บริหารและครู จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่แบบประเมินความเหมาะสม แบบประเมินความเป็นไปได้ และแบบประเมินความเป็นประโยชน์ และแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง มีองค์ประกอบ ได้แก่ คำนำ คำชี้แจงประกอบการใช้หลักสูตร วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา เวลา ผังมโนทัศน์ แนวทางการจัดการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วยสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ได้แก่ หน่วยที่ 1 บริบทบ้านถ้ำตำนานและความเชื่อ หน่วยที่ 2 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม และความเชื่อประเพณีในสวนรุกขชาติ (ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศิลป์) หน่วยที่ 3 เส้นทางศึกษาระบบนิเวศป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศิลป์ และหน่วยที่ 4 ชากตึกดำบรรพ์ ที่พบในบ้านถ้ำ (ทะเลโบราณ 350 ล้านปี สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผลประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก 2) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงโดยผู้บริหารและครู พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก และด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลงานของผู้เรียนหน่วยที่ 1 บริบทบ้านถ้ำตำนานและความเชื่อ ได้แก่ การรำ การตัดตุง หน่วยที่ 2 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม และความเชื่อประเพณีในสวน รุกขชาติ (ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศิลป์) ได้แก่ การชั้ตราชีวิตที่ทำจากไม้ไผ่ หน่วยที่ 3 เส้นทางศึกษาระบบนิเวศป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศิลป์ ได้แก่ ภาพวาดใบไม้ตามที่นักเรียนสนใจพร้อมบอกชนิดและสรรพคุณของใบไม้ หน่วยที่ 4 ชากตึกดำบรรพ์ ที่พบในบ้านถ้ำ (ทะเลโบราณ 350 ล้านปี) ได้แก่ ภาพวาดฟอสซิลที่พบ และสาธิตการค้นหาฟอสซิลอย่างง่ายด้วยตนเอง และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ มีความรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่น มีจิตอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 53.13 รองลงมาคือ ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 43.75 และระดับผ่าน คิดเป็นร้อยละ 3.12

คำสำคัญ : การพัฒนา ; หลักสูตรท้องถิ่น ; มรดกบ้านถ้ำ

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to develop a local curriculum of Bantham heritage for Bantham Prachabamrung School, 2) to investigate the appropriateness, feasibility and usefulness of the curriculum, and 3) to examine the performance and desirable characteristics of the students after learning through the curriculum of Bantham heritage, Bantham Prachabamrung School. The population consisted of 1 administrator, 9 teachers, 64 first-to-sixth grade students, and 5 experts. The instruments used in the study were 2 copies of assessment forms for experts which include one for assessing accuracy and the other for assessing feasibility; 2) 4 copies of assessment forms for administrators and teachers which include forms for assessing appropriateness, feasibility, usefulness and for observing desirable characteristics . Statistics used in the study were mean and standard deviation.

Findings of the study revealed as follows. 1) The development of the local curriculum of Bantham Prachabamrung School was divided into introduction, explanations for curriculum implementation, vision, missions, goals, structure, content, time, concept map, and learning management approach which includes essence/concepts, learning objectives, and basic concepts of learning. The curriculum comprised 4 learning units. Unit 1 – context of Bantham and myths and beliefs; unit 2 – cultural learning sources and beliefs and customs in the native plant forest (Bantham Chomsin community forest); unit 3 – the path to study the Bantham Chomsin community forest ecosystem; and unit 4 – fossils found in Bantham (ancient seas with 350 million years of age), important competencies of learners and desirable characteristics, learning activity, measurement and evaluation, and media/sources of learning. The overall evaluation of accuracy and feasibility of the overall curriculum by the experts was at high level. 2) As for the evaluation by administrators and teachers in case of appropriateness, it was found appropriate at high level; whereas in case of feasibility and usefulness, it was found at the highest level. And 3) student performance on learning unit 1 – context of Bantham, myths and beliefs included: dancing and making local flags; unit 2 – cultural learning sources and beliefs, customs in the native plant forest (Bantham Chomsin community forest) included making ritual bamboo fences; unit 3 – the ecosystem study path to the Bantham Chomsin community forest included: pictures of leaves according to students' interest, and ability to tell the properties and type of leaves; unit 4 -- fossils found in the cave (ancient seas with 350 ;million years of age), drawings of fossils found, demonstrating fossil searches by themselves and desirable characteristics of students included having love and cherishing in local resources, having a mind to conserve resources and the environment. Most of the students were found having desirable characteristics at the highest level (53.13%), followed by those having at high level (43.75%) and moderate level (3.12%), respectively.

Keywords : Development ; Local Curriculum ; Bantham Heritage

บทนำ

การจัดการศึกษาที่ดีจำเป็นต้องมีหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับควบคุมการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายและสามารถนํานโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่ต้องการได้ดังที่ Buasri (1989) ได้กล่าวว่าหลักสูตร

มีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นส่วนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในด้านใด และควรมีพัฒนาการทั้งในส่วนของร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างไร เช่นเดียวกับ Kunanukorn (1980) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องชี้แนวทางหรือเป็นบทบาทปฏิบัติ

ของรัฐในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา และควบคุมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทได้กำหนดจุดหมายเนื้อหาสาระ และกิจกรรมอย่างกว้างๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกัน ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระ และประสบการณ์ที่เป็นหลักการทั่วไปไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละแห่งได้ทั้งหมด จึงต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 บ้านถ้ำเจริญราษฎร์ ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เขตพื้นที่บริการ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านถ้ำใน หมู่ 4 บ้านถ้ำราษฎร์บำรุง หมู่ 6 บ้านถ้ำเจริญราษฎร์ และหมู่ 9 บ้านถ้ำจอมศิลป์ ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาโดยตลอด เนื่องด้วยพื้นที่บริเวณที่โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงตั้งอยู่นั้นประกอบไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีคุณค่าและทรัพยากรทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ได้แก่ สวนรุกขชาติ ที่ประกอบไปด้วยป่านานาพันธุ์ น้ำพุร้อน วัดพระธาตุดงจอมศิลป์ ศาลพระเจ้าล้านช้างที่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชุมชน เป็นต้น หากสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นถูกทำลายหรือหายไปจากชุมชนจึงเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเป็นอย่างมาก แต่เนื่องด้วยการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้นักเรียนได้ศึกษาซึ่งมีเนื้อหาที่เหมือนกันตามหลักสูตรกำหนดแต่ไม่ชี้เฉพาะเนื้อหาที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นที่มีความเฉพาะเจาะจงที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ที่สามารถนำมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชนทั้งเชิงธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนคือ “โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง เป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่สมบูรณ์และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย”

ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการ 1 คณะ 1 โมเดลของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ของตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จึงได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับโรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง เพื่อดำเนินการสืบสาน รักษาทรัพยากรของชุมชนที่มีให้คงอยู่ต่อไป ด้วยกระบวนการอบรมให้ความรู้ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงขึ้น เพื่อให้ลูกหลานได้เรียนรู้และรักษาสິงที่มีค่าในชุมชน ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป ซึ่งเมื่อเสนอให้มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในพื้นที่ตำบลบ้านถ้ำดังกล่าว ผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับความรู้ที่สำคัญและจำเป็นต่อการใช้ชีวิตนอกเหนือจากหลักสูตรแกนกลาง จึงให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มรดกบ้านถ้ำขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่น รักและตระหนักถึงคุณค่าที่ควรรักษาให้คงอยู่ ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และบูรณาการระหว่างสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ เจตคติ และการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง (Buasri, 1989)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาขึ้น เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนให้ได้รับทั้งความรู้เชิงวิชาการและเพิ่มเติมความเป็นมนุษย์ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้สอนหรือผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในสถานศึกษาอื่นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง
3. เพื่อศึกษาผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำ ประชาบารุง มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 พัฒนาหลักสูตรฯ ใช้ทฤษฎีของไทเลอร์ (Tyler, 1957) ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายทางการศึกษามีอะไรบ้าง จัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร ให้เกิดประสิทธิภาพ และประเมินผลการศึกษาอย่างไร ซึ่งโรงเรียนเป็นผู้วางแผนและกำกับเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายของการศึกษา และทาบ (Taba, 1962) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ กำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินผล ขั้นที่ 2 ศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรฯ ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฯ ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิ และ 2. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนบ้านถ้ำประชาบารุง และ ขั้นที่ 3 ศึกษาผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่เกิดจากการใช้หลักสูตรฯ โดยใช้แนวคิดการประเมินตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (The Ministry of education, 2003) โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนจากความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ การพัฒนาหลักสูตรฯ ทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวแสดงความสัมพันธ์ดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบารุง
ขั้นที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฯ ใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962 : 422.) และ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1957)
ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฯ ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน
ขั้นที่ 3 การประเมินผลการใช้หลักสูตรฯ ใช้แนวคิดการประเมินตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (The Ministry of education, 2003)

ตัวแปรตาม

หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบารุง
ขั้นที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฯ ได้องค์ประกอบของหลักสูตรฯ ประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจงประกอบการใช้หลักสูตรฯ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา เวลา ผังมโนทัศน์ แนวทางการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฯ แบ่งเป็น 1. ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม 2. ผู้บริหารและครู พิจารณาความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ฯ
ขั้นที่ 3 การประเมินผลการใช้หลักสูตรฯ จำแนกเป็น 1. ผลงาน และ 2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ มีความรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่น มีจิตอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบารุง มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนโดยมีคุณสมบัติคือ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 3 คน ด้านการวิจัยจำนวน 1 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน

แหล่งข้อมูลด้านเอกสาร ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวิจัย เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบารุงมีค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความถูกต้องมีค่า 0.82 และความเป็นไปได้มีค่า 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงกับผู้ทรงคุณวุฒิให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบารุง จำนวน 5 ฉบับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบารุง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสต์ (Best, 1977) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน และครู โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง มีค่า IOC ของแบบสอบถาม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความเหมาะสมมีค่า 0.81 ความเป็นไปได้อีกมีค่า 0.83 และความเป็นประโยชน์ เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงกับผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง จำนวน 10 ฉบับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนเมษายน 2561 เมื่อได้ใช้หลักสูตรได้แบบสอบถามกลับคือ จำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (\bar{X}) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสต์ (Best, 1977) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ความเหมาะสม

ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเมื่อผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง จำนวน 64 คน จำแนกเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 คน และระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1. หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง 2. ใบความรู้ 3. แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงกับผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน จำนวน 64 คน โดยนำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ไปจัดการเรียนการสอน จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 บริบทบ้านถ้ำ ตำนานและความเชื่อ หน่วยที่ 2 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม และความเชื่อประเพณีในสวนรุกขชาติ (ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล) หน่วยที่ 3 เส้นทางศึกษาระบบนิเวศป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล และหน่วยที่ 4 ชากติกด้าบรรพ์ ที่พบในบ้านถ้ำ (ทะเลโบราณ 350 ล้านปี) และให้นักเรียนทำงานตามใบความรู้และทำการสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เมษายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้านผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยยึดการให้ระดับผลการเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากคะแนนเต็ม 100 จำแนกเป็นระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน โดยมีเกณฑ์จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังนี้

คะแนน 80 คะแนน ขึ้นไป หมายถึง ระดับผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนดีเยี่ยม

คะแนน 70-79 คะแนน หมายถึง ระดับผลงานและ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนดี

คะแนน 50-69 คะแนน หมายถึง ระดับผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนผ่านเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง มีจำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 บริบทบ้านถ้ำ ตำนานและความเชื่อ หน่วยที่ 2 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม และความเชื่อประเพณีในสวนรุกขชาติ (ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล) หน่วยที่ 3 เส้นทางศึกษาระบบนิเวศป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล และหน่วยที่ 4 ซากดึกดำบรรพ์ ที่พบในบ้านถ้ำ (ทะเลโบราณ 350 ล้านปี) ทั้งนี้หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง มุ่งองค์ประกอบ ได้แก่ คำนำ คำชี้แจง ประกอบการใช้หลักสูตร วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา เวลา ผังมโนทัศน์ แนวทางการจัดการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วยสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ทั้งนี้หลักสูตรดังกล่าว ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ ซึ่งผลการตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงดังตารางที่ 1 - 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นความถูกต้องของหลักสูตรท้องถิ่นมรดก บ้านถ้ำ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. คำชี้แจงประกอบการใช้หลักสูตร	4.39	0.51	มาก
2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์	4.38	0.51	มาก
3. โครงสร้าง	4.46	0.52	มาก
4. เนื้อหา	4.38	0.48	มาก
5. เวลา	4.31	0.52	มาก
6. ผังมโนทัศน์	4.38	0.51	มาก
7. แนวทางการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย			
7.1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	4.46	0.51	มาก
7.2. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.46	0.48	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นความถูกต้องของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7.3 สาระการเรียนรู้	4.54	0.52	มากที่สุด
7.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.46	0.52	มาก
7.5 กิจกรรมการเรียนรู้	4.77	0.38	มากที่สุด
7.6 การวัดและประเมินผล	4.54	0.52	มากที่สุด
7.7 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	4.85	0.44	มากที่สุด
รวม	4.48	0.22	มาก

หมายเหตุ ความถูกต้อง หมายถึง หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ที่จัดทำขึ้นมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่เป็นไปตามทฤษฎีของการพัฒนาหลักสูตรฯ ครบถ้วน

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. บริบทของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาและพื้นที่ของสถานศึกษา	4.38	0.51	มาก
2. หลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.46	0.52	มาก
3. หลักสูตรตอบสนองความต้องการของชุมชนตลาดแรงงาน	4.46	0.52	มาก
4. สมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียน	4.31	0.48	มาก
5. ความพร้อมของครูและบุคลากร	4.46	0.52	มาก
6. ระบบและกลไกการจัดทรัพยากร	4.46	0.52	มาก
7. การบริหารหลักสูตร	4.69	0.48	มากที่สุด
8. การจัดการกระบวนการเรียนการสอน	4.54	0.52	มากที่สุด
9. การวัดและประเมินผล	4.46	0.52	มาก
10. การนิเทศและกำกับติดตาม	4.54	0.52	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ย	4.48	0.29	มาก

หมายเหตุ ความเป็นไปได้ หมายถึง หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ที่จัดทำขึ้นมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และตอบสนองความต้องการของชุมชน ครูและบุคลากร นักเรียน ทรัพยากร กระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา และมีระบบการนิเทศติดตาม

2. ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ประเมินโดยผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ดังตารางที่ 3 - 5

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงโดยผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง

ประเด็นความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ	μ	σ	ความหมาย
1. มีกระบวนการที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา	4.32	0.47	มาก
2. มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	4.20	0.40	มาก
3. เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบภาระงานของสถานศึกษา	4.27	0.45	มาก
4. ความถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.30	0.46	มาก
5. สอดคล้องกับปัญหาของสถานศึกษา	4.25	0.44	มาก
6. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสถานศึกษา	4.75	0.44	มากที่สุด
7. สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา เขตพื้นที่ และกระทรวงศึกษาธิการ	4.85	0.36	มากที่สุด
8. สอดคล้องกับเป้าหมายของของประเทศ	4.72	0.45	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ย	4.46	0.14	มาก

หมายเหตุ : ความเหมาะสม หมายถึง หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ที่จัดทำขึ้นมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสถานศึกษา สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา เขตพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการ และเป้าหมายของประเทศ

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงโดยผู้บริหารและครู โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง

ประเด็นความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ	μ	σ	ความหมาย
1. บริบทของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาและพื้นที่ของสถานศึกษา	4.77	0.43	มากที่สุด
2. หลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.18	0.39	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ	μ	σ	ความหมาย
3. หลักสูตรตอบสนองความต้องการของชุมชนตลาดแรงงาน	4.75	0.44	มากที่สุด
4. สมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียน	4.23	0.43	มาก
5. ความพร้อมของครูและบุคลากร	4.73	0.45	มากที่สุด
6. ระบบและกลไกการจัดการทรัพยากร	4.82	0.39	มากที่สุด
7. การบริหารหลักสูตร	4.83	0.38	มากที่สุด
8. การจัดกระบวนการเรียนการสอน	4.82	0.39	มากที่สุด
9. การวัดและประเมินผล	4.80	0.40	มากที่สุด
10. การนิเทศและกำกับติดตาม	4.23	0.43	มาก
11. สามารถนำไปใช้จริงได้ในสถานศึกษา	4.72	0.45	มากที่สุด
12. มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ	4.17	0.38	มาก
13. เข้าใจง่ายและไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.80	0.40	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ย	4.60	0.12	มากที่สุด

หมายเหตุ : ความเป็นไปได้ หมายถึง เมื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ไปใช้ในโรงเรียน หลักสูตรฯ มีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ครูและบุคลากร นักเรียน ทรัพยากร และกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 5 แสดงผลการตรวจสอบความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง

ประเด็นความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ	μ	σ	ความหมาย
1. สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพและผลของการดำเนินการตามหลักสูตรอย่างแท้จริง	4.72	0.45	มากที่สุด
2. เสริมสร้างให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.83	0.38	มากที่สุด
3. เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการประเมินหลักสูตรในสถานศึกษา	4.82	0.39	มากที่สุด
4. ส่งเสริมการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา	4.78	0.42	มากที่สุด
5. ช่วยพัฒนาระบบงานการประเมินหลักสูตรในสถานศึกษา	4.25	0.43	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นความเป็นประโยชน์ของหลักสูตร ท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ	μ	σ	ความหมาย
6. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้วางแผน เพื่อการพัฒนาสถานศึกษา	4.70	0.46	มากที่สุด
7. ครูผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ด้าน การเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ได้	4.18	0.39	มาก
8. ผู้เรียนมีรับการพัฒนาทักษะด้านวิชาการ และทักษะชีวิตที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	4.80	0.40	มากที่สุด

หมายเหตุ ความเป็นประโยชน์ หมายถึง หลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง เมื่อนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้บริหาร ในการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้วางแผนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ด้านครู ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ด้านการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ได้ ด้านผู้เรียนมีรับการพัฒนาทักษะด้านวิชาการและทักษะชีวิตที่เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. ผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเมื่อ ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชา บำรุง พบว่า ผลงานของผู้เรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้ในระดับ ดีขึ้นไปโดยแบ่งเป็นหน่วยที่ 1 บริบทบ้านถ้ำตำนานและความเชื่อ ได้แก่ การรำ การตัดตุง หน่วยที่ 2 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม และ ความเชื่อประเพณีในสวนรุกขชาติ (ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล) ได้แก่ การช้ตราขั้วตรีที่ทำจากไม้ไผ่ หน่วยที่ 3 เส้นทางศึกษาระบบนิเวศ ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล ได้แก่ ภาพวาดใบไม้ตามที่นักเรียนสนใจ พร้อมบอกสรรพคุณของใบไม้ต่างๆ หน่วยที่ 4 ซากดึกดำบรรพ์ ที่พบในบ้านถ้ำ (ทะเลโบราณ 350 ล้านปี) ได้แก่ ภาพวาดฟอสซิล ที่พบ และสามารถสาธิตการค้นหาฟอสซิลอย่างง่ายได้ด้วยตนเอง โดยที่นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ มีความรัก และห่วงหาพันพยากรท้องถิ่น มีจิตอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม เมื่อผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียน บ้านถ้ำประชาบำรุง อยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 34 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.13 รองลงมาคือ ระดับดี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 และระดับผ่าน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12 แสดง ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนเมื่อผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง

ระดับผล การ ประเมิน	ระดับชั้น						รวม
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
ดีเยี่ยม	1	3	4	7	6	13	34
ดี	4	5	8	7	2	2	28
ผ่าน	1	1					2
รวม (คน)	6	9	12	14	8	15	64

หมายเหตุ ผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง ผลที่เกิดกับผู้เรียนและชิ้นงานเมื่อผ่านการเรียนรู้จาก หลักสูตรฯ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ในท้องถิ่น เกิดความรักและ ห่วงหาพันพยากรท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียน บ้านถ้ำประชาบำรุง มีความถูกต้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากนั้น เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฯ มีการดำเนินการ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและภาคี เครือข่าย ส่งผลให้หลักสูตรฯ ดังกล่าวมีสามารถนำไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนได้ หลักสูตรฯ มีจำนวน 4 หน่วยการ เรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 บริบทบ้านถ้ำตำนานและความเชื่อ หน่วยที่ 2 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม และความเชื่อประเพณีในสวนรุกขชาติ (ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล) หน่วยที่ 3 เส้นทางศึกษาระบบนิเวศ ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล และหน่วยที่ 4 ซากดึกดำบรรพ์ ที่พบ ในบ้านถ้ำ (ทะเลโบราณ 350 ล้านปี) ทั้งนี้หลักสูตรฯ มีองค์ประกอบ ได้แก่ คำนำ คำชี้แจงประกอบการใช้หลักสูตร วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา เวลา ฝังโน้ตทัศน์ แนวทาง การจัดการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วย สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างให้แก่ โรงเรียนที่สนใจได้ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Samerjai (2019) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเสริมสร้างความสามารถในการรับมือ ภัยพิบัติแผ่นดินไหวของนักเรียนโรงเรียนแม่ลาววิทยาคม จังหวัด

เชียงราย ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นเสริมสร้างความสามารถในการรับมือภัยพิบัติแผ่นดินไหวของนักเรียนโรงเรียนแม่ลาววิทยาคม จังหวัดเชียงราย มี 10 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และแนวทางการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khan U-la (2015) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเวียงพาน ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท้องถิ่นอำเภอแม่สายฯ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ในด้านการพัฒนา หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้และผลการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียนเพราะสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และบริบทของโรงเรียน ในส่วนของโครงสร้างเวลา เนื้อหา มีความถูกต้องเหมาะสมและเนื้อหาเน้นทักษะ กระบวนการ ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ ศึกษาเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท้องถิ่นอำเภอแม่สายฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด

2. ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง ซึ่งประเมินโดยผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง เมื่อใช้หลักสูตรฯ จัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้น พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก แต่ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสถานศึกษา มีการบริหารหลักสูตรที่ดี มีประสิทธิภาพ และการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีกระบวนการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ความพร้อมของครูและบุคลากร รวมถึงตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khan U-la (2015) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเวียงพาน ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท้องถิ่นอำเภอแม่สายฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maliwan

(2015) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องงานเอกลักษณ์ไทยจากใบตอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธโกศวิทยาชัยวัฒน์พร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ เขต 37 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานเอกลักษณ์ไทยจากใบตองฯ และแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื้อหา มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยภาพรวม หลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3. ด้านผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง พบว่า ผลงานของผู้เรียนที่หน่วยที่ 1 บริบทบ้านถ้ำ ตำนานและความเชื่อ ได้แก่ การรำ การตัดตุง ผลการเรียนรู้หน่วยที่ 2 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม และความเชื่อประเพณีในสวนรุกขชาติ (ป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศิลป์) ได้แก่ การชดชววิตรที่ทำจากไม้ไผ่ ผลการเรียนรู้หน่วยที่ 3 เส้นทางศึกษาระบบนิเวศป่าชุมชนบ้านถ้ำจอมศิลป์ ได้แก่ ภาพวาดใบไม้ตามที่นักเรียนสนใจพร้อมทั้งบอกชนิดและสรรพคุณของใบไม้ต่างๆ ผลการเรียนรู้หน่วยที่ 4 ชากติกด้าบรรพ์ ที่พบในบ้านถ้ำ (ทะเลโบราณ 350 ล้านปี) ได้แก่ ภาพวาดฟอสซิลที่พบ และสาธิตการค้นหาฟอสซิลอย่างง่าย ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยที่นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ มีความรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่น มีจิตอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง อยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 53.13 รองลงมาคือ ระดับดี จำนวน 28 คน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่มีอยู่จริงในพื้นที่จึงได้ปฏิบัติในทุกๆ เรื่องที่เรียนผ่านหลักสูตรฯ เนื่องจากมีความพร้อมของทรัพยากรการเรียนรู้ครบถ้วน ครูให้ความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักและตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งตอบสนองคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น ที่พัฒนาขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Charttiyanon (2016) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านรักความเป็นไทย ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านมีจิตสาธารณะ

ด้านมีวินัย และด้านใฝ่เรียนรู้ ตามลำดับ จากที่กล่าวมานี้ ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรท้องถิ่น มรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุงที่ต้องการให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางของหลักสูตรท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น รวมถึงงานวิจัยของ samerjai (2019) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นเสริมสร้างความสามารถในการรับมือภัยพิบัติ แผ่นดินไหวของนักเรียนโรงเรียนแม่ลาววิทยาคม จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีความรู้ในการรับมือแผ่นดินไหว หลังเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีทักษะการซ่อมแซมอพยพ แผ่นดินไหว คิดเป็นร้อยละ 79.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้ง นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรภาพรวม อยู่ในระดับมากนอกจากนี้พบว่านักเรียนมีความตระหนักในการเตรียมความพร้อมรับมือแผ่นดินไหวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Khan U-la (2015) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านเวียงพาน ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท้องถิ่น อำเภอแม่สายฯ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจที่ดี เกิดการเรียนรู้ ที่ยั่งยืน ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maliwan (2015) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง งานเอกลักษณ์ไทยจากใบตอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา จังหวัดแพร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ เขต 37 ผลการวิจัยพบว่า หลังการนำหลักสูตรฯ ไปใช้ นักเรียนมีค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสำหรับทัศนคติ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เห็นว่าเวลาในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีความเหมาะสมกับ โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เนื้อหามีความเหมาะสมและเป็น ประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยภาพรวม หลักสูตร มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญ วิธีการ และ ประโยชน์ของหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นมรดกบ้านถ้ำ โรงเรียนบ้าน ถ้ำประชาบำรุง ให้นักเรียนทราบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติไปตามขั้นตอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้
2. ครูผู้สอนและนักเรียนควรมีการเตรียมความพร้อม ทั้งด้านร่างกายและจิตใจเพื่อเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ในการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางและ บูรณาการร่วมกับหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียน ได้รับประโยชน์สูงสุด
3. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและต่อยอดการดำเนินงานให้ครบทุกมิติของการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยโรงเรียน มีวิสัยทัศน์ ดังนี้ “โรงเรียนบ้านถ้ำประชาบำรุง เป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ สมบูรณ์และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย”

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น ในสถานศึกษา
2. ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสำนึก รักบ้านเกิดสำหรับผู้เรียนโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้ ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตของผู้เรียนในยุค การศึกษา 4.0

References

- Buasri, T. (1989). *Thritsadi laksut : kan' o'kbæp læ kanphatthanā [Curriculum Theory : development and design]*. Bangkok : Arawan printing.
- Charttiyanon, B. (2016). *Kānsuksā khunnalaksana 'an phung prasong khōng nakriān rōngriān sāthit Mahāwitthayaīlai Sinlapākōḡ [The study of characteristics' of student demonstration school. Silpakorn University]. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(3),2284-2299.*

- Khan U-la, C. (2015). Kānphatthanā laksūt thōngthīn rūāng thōngthīn ‘amphœ māe sāi klum sara kān rianru sangkhommasuksā sātsanā læ watthanatham chan matthayommasuksā pī thī nung rōngriān bān wīāngphān [The Development of Local Curriculum titled “Mae Sai District Local, SocialScience, Religion, and Cultural Subjects, Mathayom Suksa 1, Ban Wiang Phan School”]. *Graduate school journal, Chiang rai Rajabhat University*, 8(17),63-71.
- Kunanukorn,S. (1980). *Laksūt læ kānsōn [Curriculum and instructional]*. Bangkok : chuan printing.
- Maliwan, C. (2015). Kānphatthanā laksūt thōngthīn rūāng ngān ‘ēkkalak Thai chāk baitōng klum sara kān rianru kān ngān ‘āchīp læ theknōloyī chan matthayommasuksā pī thī sām rōngriān phutkosai wīthaya chāngwat phrāe samnāngān khēt phūnthī kānsuksā matthayommasuksā phrāe khēt sāmīpchet [The Development of Local Curriculum on Thai Characteristics from Banana Leaves in Career and Technology Subjects, Mathayomsuksa 3, Buddhakosaiwittaya School, Phrae Province, Phrae Secondary Educational Service Area Office 3 7]. *Graduate school journal, Chiang rai Rajabhat University*, 8(17), 217-225.
- Samerjai, J. (2019). Kānphatthanā laksūt thōngthīn soēmsāng khwāmsāmāt nai kān rapmū phai phibat phāēndīnwai khōng nakriān rōngriān māe Lāo wīthayākhom chāngwat chiāng rāi [Development of Local curriculum to enhance student’ ability to Prevention earthquake disaster Maelaowittayakom School in Chiang Rai], *abstracts books, conferences, research phayao number 8. 24 – 25 January 2019 University of Phayao*. ISBN :978-616-7820-78-1,163-164.
- The Ministry of education. (2003). Phrarātchabanyat kānsuksā hāeng chāt Phō.Sō. sōngphanhārōjīsīpsōng læ thī kākhai phōēmtoēm (chabap thī sōng) Phō.Sō. sōngphanhārōjīsīpā phrōm kot krasung thī kieokhōng læ phrarātchabanyat kānsuksā phāk bangkhap Phō.Sō. sōngphanhārōjīsīpā [The National Education Act of 1999, as amended (No.2) Act 2002 and related regulations and compulsory education Act 2002]. Bangkok : Express Transportation Organization of Thailand (ETO).